

că nu e de glumă, au trimis în focul luptei și pe teribilul Szilagy, care ca un Zeus din Olymp și-a aruncat asupra muritorilor de rând toate săgețile de fulgere, de-o parte ca să „convingă”, de altă parte ca să „lumineze” pe cei întunecați.

Și totuși argumentele aduse pro și contra n'au luminat pe „părinții patriei”, adecă nu vor să se lase a fi luminați. Sfirșitul va fi totuși, că proiectul se va primi, guvernul având majoritatea în dietă. Dér și altfel pare aprópe neexplicabil, de ce se face atâta șgomot și gălăgie în jurul unei declarațiuni, care în virtutea dispozițiunilor de casă ale familiei domnitoare, trebuia să se întempele?

*

Mult s'a vorbit săptămâna acésta și despre *afacerea căilor ferate bosniace*. Nu mai puțin decât nouă conferențe ministeriale comune s'au ținut în cestiunea acésta. În conferențele din Viena s'au dat pe față mai neînțelegeri între guvernul austriac și guvernul ungar, și într'un timp se vorbea chiar despre o crisă dublă ministerială, decă nu va succeda aplanarea neînțelegerilor. Conferențele din Viena și-au avut continuarea la începutul acestei săptămâni în Budapesta și se dice, ba se constată de foile oficioase, că cele două guverne dualiste au ajuns la înțelegere. S'a decis adecă, de a se clădi mai întâi linia ferată, pe care o reclamă interesele monarhiei din punct de vedere *strategic*, și numai după construirea acestei linii să urmeze înființarea celor două linii paralele, cari sunt cerute de Austria și Ungaria și cari ar fi să lege aceste două state în mod direct cu marea Adriatică. Construirea acestor linii vor costa éráși milioane, pe cari vor trebui să le plătescă țările și popórele monarhiei.

*

În comisiunea financiară a dietei s'a desbătut Marți și Miercuri bugetul ministeriului de culte și instrucțiune publică. Ca tot-deuna așa și de astă-dată s'au îndreptat *atacuri în contra școlilor nemaghiare*, pe cuvânt, că învățământul nemaghiar nu este destul de patriotic și că în școlile aceste se cresc dușmani ai „statului național maghiar.” Multe au cerut dela Wlassics șovinștii de pănura lui Komjathy. Intre altele i-au cerut, ca statul să ia din mâna naționalităților și confesiunilor nu numai școlile populare, dér și preparandiile și gimnasiile. I-au mai cerut, să supraviețueze pe viitor cu mai mare trezvie și strictetă învățământul nema-

ghiar, nu cum-va, veđi Dómné, să se propună în școle teorii revoluționare, dacoromâne, panslaviste, pangermane etc. D-l Wlassics, acest model de șovinist incarnat, li-a răspuns tuturor și la toate. A dis ministrul, că, după convingerea lui, pe basa pe care stau Maghiarii ađi guvernul face politică culturală destul de națională și nimeni nu-l póte opri să nu facă. Ar face însă și mai mult, dér n'are bani de-ajuns; aici e pricina pentru care nu póte să ia în programul său prefacerea școlilor confesionale în școle de stat. N'aibă însă grijă d'al de Komjathy: fiă-care guvern maghiar are datoria de a îngriji, ca în școlile naționalităților „să se valideze punctele de vedere ale patriotismului”. Guvernul are modru și chip de a face acésta va și face totul ce-i stă în putință, numai ca să corespundă pretensiunilor — șovinismului. Un lucru însă trebuie să spună totuși și d-l Wlassics: nu se póte dice și nici nu póte recunoște, că în școlile naționalităților fără deosebire tinerimea ar fi instruită în spirit nepatriotic. Incolo admite și el, că trebuie controlă strictă și promise, că o va și exercita, și de va da de vr'o direcțiune contrară „statului”, are s'o suprima cu totă energia.

Așa-dér tot același cântec vechi și prea-bine cunoscut. Nimic nou, nici o idee, care să denote cugetarea unui adevărat om de stat. Tóte se înecă în mocirla nisuițelor imorale și nedrepte de distrugere a tot ce nu este maghiar.

*

Să aruncăm însă o scurtă privire asupra luptelor fraților noștri din Bucovina. Se scie, că acolo este în toiul ei lupta electorală. Românii grupați în jurul stégului noului partid popular național, s'au purtat până acum fórté brav, ceea-ce s'a putut vedé și din numărósele adunări „electorale”. Dilele acestea s'au început în Bucovina alegerea de *electori*, adecă alegerea acelor bărbați, cari incurând au să-și dea votul pentru candidații de deputați în parlamentul central din Viena, „Deștep-tarea” din Cernăuți ne aduce învelitórea scire, că la alegerea de „electori”, ce s'au făcut Vineri și Sâmbătă pentru curia a cincea în Vicovul-de-sus, alegătorii români s'au purtat cu vrednică. Unul ca unul au sărit pentru candidații partidului popular național. Tot așa în Vicovul-de-jos, în Bilca, Marginea, Sucevița, Horodnicul-de-sus și în alte comune fruntașe. În districtul Rădăuțului mai

ales preoțimea română a fost la culmea chemării sale. Poporul român din acest district a ținut să arate, că scie să-și apare cu vrednice drepturile sale, când le vede primejduite. Și în fața opintirilor comisarilor guvernali el a opus voința și dorința sa legitimă, de a alege pe aceia, cari sunt vrednici de încrederea lui.

*

Dintre evenimentele întempele săptămâna acésta în lumea mare, notăm mai întâi lupta în jurul *alegerii noului președinte al Americii*. În Statele Unite din America alegerea președintelui se face tot la 4 ani. Mai întâi se alege *electorii* său delegații, cari vor avé să-și dea votul lor pentru unul din candidați. Două partide și-au stat și de rândul acesta față 'n față: partida direcțiunii imperialiste, adecă a actualului președinte *Mac-Kinley*, și partida democraților, adecă a lui *Bryan*. La alegerile de electori din 6 Noemvrie n. a *învinș partida lui Mac-Kinley*. O telegramă din New York spune, că după ultimele sciri *Mac-Kinley* a isbutit în 29 de state, ér Bryan în 16; rezultă 305 voturi pentru *Mac-Kinley* și 142 pentru *Bryan*. În urma acésta realegerea lui *Mac-Kinley* de președinte este asigurată.

*

În răsăritul depărtat, în *China* situația nu s'a îmbunătățit cu nimic în zilele din urmă. Curtea imperială chineză se află încă tot la locul unde s'a refugiat, și luptele și vórsările de sânge continuă. — Ambasadorul unei mari puteri în Viena a declarat unui corespondent de diar, că situația în China e enorm de gravă și că e cu neputință a-se ajunge curtea imperială în locul, unde ea s'a retras. Diplomatul a adăugat, că Europa e pusă în imposibilitatea de-a duce un război până la sfirșit contra Chinei. — Diarul „N. Fr. Presse” publică o scrisóre din China, în care se spune, că trupele internaționale vor trebui, chiar cu prețul unei mari vórsări de sânge, să pună mâna pe căile ferate, căci altfel ierna ar puté să aducă o catastrofă ca aceea a lui Napoleon Bonaparte în Rusia.

S'a lătit șvonul, că împărătesa vóduvă ar fi murit. Scirea nu se confirmă încă.

*

Din *Africa sudică* sosesc sciri despre lupte dólnice între Buri și Englesi. Cei dintăi n'au desperat încă de cauza lor și sunt deciși a continua războiul până la ultima forță. Se scie, că bătrânul președinte

Krüger a plecat spre Europa cu destinația la Marsilia. Pe drum însă s'a îmbolnăvit grav, așa că delegații buri din Paris au părăsit ideea ca *Krüger* să se ducă în capitalele Europei să ceră intervenția în favórea republicelor sud-africane. Agentul diplomatic transvaalian din Bruxella a fost deja înștiințat de Germania, Austria, Italia și Rusia, că o asemenea călătorie a lui *Krüger* ar fi fără folos.

Intr'aceea Anglia s'a hotărât, în vederea sosirii lui *Krüger* în Europa, să notifice în mod oficial Franța și celorlalte puteri încorporarea Transvaalului, spre a obliga pe Franța să nu primescă în mod oficial pe *Krüger*.

SCRIRILE DILEI.

— 27 Octomvrie v.

Din despărțământul „Treiscaune Ciuc” al Asociațiunei. Ni-se scrie: Comuna Arpăc din comit. Treiscaunelor a avut Joi în 26 Oct. v. o sərbătoare îndoită. Pe lângă chramul bisericeii, care s'a sərbătat atunci, comitetul noului despărțământ a organizat prin delegatul său d-l N. Bogdan profesor în Brașov, o agentură pentru Arpăceni și jur și a predat în administrația bibliotecă ambulantă Nr. I. din 100 de volume în valóre de 200 cor. Era și de lipsă pentru acești Români o astfel de bibliotecă, deorece bieții Arpăceni de mult și-au pierdut școla confesională, ce au avut, ei însă își vorbesc limba lor și sunt mândri de ceea ce sunt din străbuni. S'a póte multămi acésta și bunei conduceri a d-lui preot D. Nistor, căreia Dumnezeu să-i dea însănătoșare din bóla de care suferă de un an. Agentura s'a constituit astfel: Președ. George Axente sen. econom, secretar: Const. Cioflec cantor, bibliotecar: Alex. Brânduș, controlor: George Țințărean econom.

Daruri pentru bibliotecă populare. Comitetul despărțământului Treiscaune Ciuc al Asociațiunei aduce și pe acésta cale multămi următorilor domni și corporațiuni, cari au binevoit a veni în ajutor la organizarea bibliotecelor populare în acest despărțământ: 1) On. Iustitut de credit și economii „Albina” 200 cor. 2) D-nii Dion. Făgărășan prof. Brașov 10 cor. 3) Alex. Manea, econom Covasna 3 cor. 4) Nic. Miulescu, comerciant Poiana sárată 2 cor. 5) Dr. Iancu Meșianu avocat Zărnești 20 cor. 6) N. N. 20 cor. 7) Iosif Poșgaru, adr. Brașov 5 cor. 8) Andrei Bărseanu profesor Brașov 39 volume. 9) Comitetul central al Asociațiunei, Sibiu. 14 vol. — Din ședința comitetului despărțământului Treiscaune Ciuc al Asociațiunei, ținută în Brașov în 25 Oct. n. — Biroul despărțământului.

Procesul complotului. Lună se va începe procesul complotului bulgăresc înaintea Curții cu jurați din București. Du Mihăileanu, soția regretatului Ștefan Mihă-

Prejudițiile celor ce denegau or-ice valóre estetică a limbei române, nu stau, de-órece avem și noi, har Domnului, acum produse literare de totă frumșețea, cari pot rivalisa cu produsele literare ale altor popóre, cu mult mai înaintate, și cari au avut fericirea a-și puté face progresul lor nesupérate și pe o cale cu mult mai netedă.

Trecem pentru a ilustra aceste afirmațiuni peste nemuritorul Eliade, acest neobosit luptător în desvoltarea Românismului, care vrënd a desvolta gustul de cetire în poporul nostru preocupat de iubirea limbilor străine, fú silit a-și imprăștia talentele sale în toate direcțiunile (căci atunci în toate aveam literatură séracă) și-i considerăm scrierile sale felurite ca cea mai scumpă moștenire pentru asigurarea viitorului limbei, îi considerăm și revista literară „Curierul de ambele sexe” ca mijlocul cel mai eficace, prin care s'a pus basa literaturii nóstre, ér cuvintele de îmbărbătare adresate scriitorilor de toate categoriile și calitățile: „*Scrieți báieți scrieți, numai scrieți românește!*” le considerăm după adevărata lor valóre în acea tristă epocă, dându-le meritul cuvenit.

De asemenea nu mult ne vom opri la scrierile epice mai vechi, în deosebi la „Țiganiada” lui Deleanu, poemă eroică-comică plină de vioiciune și umor cum este spre es. în rândurile, unde voesce a ne arăta felul matur de cugutare și de constituire al viței lui Faraon înainte de a începe bătălia cu Turcii, prin espresionile clare și limpeđi pline de poesie, ca:

Dér apoi prin o gálcévă amară,
Căci nu se nărăveau împreună,
Toți cari încotro se 'mprăștiară
Lăsându-și crai, țără și coronă,

nu analizăm circumstanțele atenuante aduse de poet acestui vestit neam pentru scusă ca rândurile

Că toate acestea se făcură
Din diaboléscă indemnătură.

De asemenea lăsăm fie-căruia singur a apreția bogăția și variațiunea espresionilor din întréga poemă, care vrënd nevrënd își stírnesce ris și vioiciune.

Nu ne vom opri mult nici la frumoșele elegii ale mult regretatului și mult promițătorului Cârlova, ci vom arăta numai per tangentem câte-va probe, pen-

tru a învedera o cugutare profundă, limbă dulce și plină de armonie în versuri — idei, cari strecurate lin în inima cetitorului produc o impresiune fermecătoare și un simț dureros pentru pierderea prematură a compositorului lor, ca răspunsul lui Echo păstorului jaluic:

Viéța vóstră nécasuri n'are
E simplă, lină fără dureri
Și 'n totă lumea nici o suflare
Ca voi nu gustă multe plăceri,

și frumoșă comparațiune din răspunsul păstorului:

Precum nu 'ncetă de vânt suflarea
Nici prin crânguri, nici pe câmpii
Așa nu 'ncetă nici turburarea
De multe patimi printre cei vii.

Cât foc, câtă durere, ce espresionii viguroșe tineresci aflăm în Ruinele „Țergoviștei.”

O ziduri întristate, o monument slăvit
În ce mărire 'naltă și voi ați strălucit.

Și cât de frumos își manifestă durerea, când vede prezentul jalnic punându-i față în față un trecut strălucit, ca în versurile:

Voi în ființă încă drept pildă ne sluiți,
Ca cele mai slăvite și cu teme de fier
A omenirii fapte din fața lumii pier.

Atâta frumșeță, încât cetindu-i rândurile întocmai ca dintr'un buchet de flori, care de care mai frumoșe, nu scii ce s'alege și stai să le iai pe toate.

Amintim în trecét și scrierile ușóre și plăcute „dela lume adunate și éráși la lume date” aleșăgalnicului Anton Pan, care completă opera lui Eliade, cum sunt: „O ședétóre la țără” și „Povestea vo:biți”, apoi păcălitorile sale și istoriórele cele diferite și proverbele, cari își arată, cum dice Șăineanu, pe Românul vesel glumeț și păcălitor atingând pe cel infumurat cu espresionii ca:

Hainele nu fac pe om,

și atingând pe cel risipitor ridând pe sub mustață cu:

Nu te măsura cu cei mari,
Că cine are piper mult, bagă și 'n terciu etc.

Cât ris nu stírnesce „Planul Simi-giului”, „Negustorul și Nėrodul” și câtă înțelepciune nu e depusă în multele și variile sale proverbe și, decă considerăm, că

lanu, va fi reprezentată la proces de către d-nii avocați Ceaur-Aslan, Petre Grăditeanu, C. Cernescu și Tache Polierat. Desbaterile acestui proces vor lua o însemnată deosebită. Se spune, că Bulgarii au angajat mai mulți stenografi pentru a lua note detaliate și complete la desbaterile procesului. Discuțiunile, care vor începe tocmai Marți 31 Octombrie, se vor deschi de către d-l avocat Tache Polierat. În prima zi a procesului, după ce se va celi actul de acuzare al camerei de punere sub acuzare, se va lua interogatoriile acușilor pe rând. Nu se știe, decât aceste interogatorii nu vor dura chiar și în ziua de 31 c., știindu-se că sunt 11 inculpați, fiecare având de povestit partea lui la crime, și puțin din ei putând vorbi românește. Interpretul, care va face traducerea în ședință publică va fi acela care a servit sub prestare de jurământ ca traducător al tuturor scrisorilor, care s'au găsit la Spirea Alexof, la Petef și la toți ceilalți. Diariștii străini nu vor lua parte decât 4—5, deoarece cele mai multe din ziarele europene ca „Le petit Parisien“, „Kölnische Zeitung“, „Figaro“, etc., și-au angajat în București corespondenți și deci nu vor avea necesitate a-și trimite redactorii speciali, care să asiste la desbateri. De asemenea au fost angajați mai mulți dintre tinerii noștri pictori desemnatori pentru a lua schițe din proces.

Serbările de închidere a expoziției universale. Azi săptămână după amiază s'a ținut serbarea oferită, cu ocazia închiderii expoziției din Paris, comisariilor generali străini, membrilor juriului și ai comitetelor de instalațiune, cum și esposanților. Serbarea s'a dat la orele 2 și jumătate, în sala de serbări a expoziției. Cu mult înainte, imensa sală a serbărilor era deja plină. Era un spectacol din cele mai încântătoare privelește tribunelor imensei hale, ocupate de acea mulțime entusiastă, unde uniforme strălucite ale militarilor și redingota neagră se amestecau în mod plăcut cu toaletele încântătoare ale elementului feminin. Esecutarea „Marseilesei“ dete semnalul serbării, apoi, după uvertura Patriei de Bizet, d-na Weber dela Comedia Franceză, recită *Rugăciunea către Patriă*, compusă anume de d-l Emile Chizat. După aceea corurile operei și ale operei-comice au cântat un imn cu acompaniament de orgă. Reprezentația s'a continuat cu „dansurile de odinioară și de altă-dată“. Reprezentația s'a terminat prin cântul *Secolului XX*, imn pus în muzică de Mehul, ale cărui strofe au fost compuse de d-l de Bornier, membru al Academiei franceze, și care a fost pus în scenă de d-l Jules Claretie. Această poezie a fost recitată de d-nii Mounet Sully, Silvain, Paul Mounet, Albert Lambert și de d-nele Dudlay și B. Pierson, dela Comedia franceză, reprezentând rolurile: *Poetului, Lucrătorului, Țeranului, Sol-*

datului și Unei Mame. Programul serbărilor ultimei zile, adică dela 3—11 Noembrie a fost stabilit de către comisariatul general. În fiecare din aceste zile a fost seră iluminată generală a expoziției, palatelor, malurilor Seinei și parcurilor, cu gaz, electricitate și baloane. Dumineca trecută a fost retragere cu torțe pe câmpul lui Marte și Trocadero. Joi a fost mare serbare de automobile (trăsuri fără cai puse în mișcare printr'un motor), împodobite cu flori cu concursul clubului de automobile al Franței, și seră a fost seră iluminată generală și tragerea loteriei expoziției pe câmpul lui Marte.

Societatea literară a școlărilor gimnaziali din Năsăud s'a constituit astfel: președinte T. Moisil cl. VIII gimn., v.-președinte N. Drăgan cl. VII, secretar I. N. Perian cl. VIII, secretar II. V. Drăgan cl. VII, bibliotecar V. Mureșian cl. VIII, vicebibli. I. Groze cl. VIII, ajutorul de bibliotecar E. Mureșan cl. VII, și I. Oltean cl. VII, cassar A. Păltinean cl. VIII, controlor Z. Man cl. VII. În comisia literară pe lângă președinte și secretar I s'a mai ales I. Andreescu din cl. VIII g., C. Lupoe și A. Seni cl. VII.

Omor pe tren. Zilele trecute un anumit Filip Schwarz comerciant de giuvaerice, pornise cu trenul din Blăși spre Dicio-St.-Mărtin. În Blăși el a predat o ladă cu mustre de giuvaerice și în mână avea o geantă în care se aflau de asemenea giuvaerice. Lada a sosit la Dicio-St.-Mărtin, însă proprietarul ei nu se afla în tren. Mai târziu în hotarul comunei Șomfalău, pe lângă care trece linia ferată, s'a aflat cadavru al unui om îmbrăcat domnește. Numai decât s'a descoperit, că cel omorât era giuvaerghiul pasager Filip Schwarz. El, se dice, a fost omorât între Blăși și Șomfalău de făptuitori necunoscuți, care i-au aruncat cadavru pe ferestra vagonului. S'a pornit cercetare strictă în descoperirea făptuitorilor crimei.

Atentat contra prințului Bulgariei? Ziarul „Secolo“ din Milan a primit următoarea telegramă dela corespondentul său din Sofia: „Atentatul contra prințului Ferdinand al Bulgariei, cu toate desmintirile, s'a întâmplat într'adevăr. Un individ a aruncat o bombă în vagonul-salon al prințului, lângă gara Euxinograd. Prințul a scăpat ca prin minune. Vagonul însă a suferit mari pagube. Atentatorul a fugit și până acum n'a putut fi arestat. Se știe, că comitetul macedonean a condamnat pe prinț la moarte, în urma arestărilor ce s'au făcut spre a da satisfacție României.“

Reforma taxei pentru pachete. Până acum călătorii pe tren, care își puneau ca pachet (podgyász) două trei giamantane erau silți să plătească separat pentru fiecare pachet. Această anomalie a sistat-o ordinațiunea mi-

nistrului de comerț, în înțelesul căreia pe viitor toate pachetele (date ca „podgyász“) unui călător se măsură la oaltă și taxa se plătește după suma greutateii și nu după bucăți. Unitatea minimală rămâne și pe viitor 50 klg. de aici în sus pentru fiecare 10 klg. se plătește zona primă 10 bani, în zona a doua 20 bani și așa pentru fiecare zonă mai departe câte 20 bani de 10 klg. (socotite pe unitatea de 50 klg.) Noua tarifară se va introduce cu 1 Ianuarie 1901 pe toate liniile căilor ferate din țară.

Atac asupra unui ofițer. Din orașul Przemsl (Boemia) se anunță: Eri noapte, un ofițer din reg. 58 de infanterie, a fost atacat pe stradă de o oștă de lucrători și maltratată cu bastoane. Agresorii au tras și 5 focuri de revolver, nu însă pentru a răni pe ofițer, ci numai pentru a-l înfricoșa. Poliția nu a comunicat publicului numele ofițerului. De sigur, că e vorba de un act de răsunare, pentru-ca lucrătorii să se revanșeze de atacurile pe care le-a îndurat zilele trecute Dr. Liebermann, șeful partidului muncitorilor, din partea ofițerilor reg. 58 de infanterie. Dr. Liebermann, ca redactor al unui ziar socialist, a scris mai multe articole asupra maltrătarilor soldaților din regimentul amintit mai sus și când a fost provocat de ofițeri, el a declarat, că nu dă nici o satisfacție. Acum câte-va zile Dr. Liebermann a fost palmuit pe stradă de către cel mai tânăr cadet al regimentului. Întâmplarea acesta făcând mult sânge rău în cercurile lucrătorilor din Przemsl.

Un tigru pe străzile Parisului. Se scrie din Paris, că deună-seră dintr'o menageria situată lângă Montmartre, din neglijența guardianilor, un tigru mare a reușit să fugă și s'a plimbat mult timp liniștit pe diferite străzi. Totuși, cum vă puteți închipui, fiara a produs între trecători o panică enormă. În fine păzitorii au putut-o prinde.

Concert. Măne, Duminecă seră muzică orășenescă va concerta în sala nouă dela Reduță o'un program bogat.

Adunări de învățători.

Dela izvoarele Someșului-mare — Octombrie.

On. D-le Redactor! Adunarea generală a reuniunii învățătorilor români „Mariana“ din Vicariatul Rodnei, Protopopiatul Bistriței și Budacului român, s'a ținut la 21 și 22 Octombrie n. c. în opidul istoric Rodna-veche.

Această reuniune s'a înființat cu stăruință și la inițiativa mai multor învățători zeloși și iubitori de progres din Valea Someșului și a Bărgăului, căreia i-au dat numirea „Mariana“ după numele fericitului Ioan Marian fostul vicar, eminent slujitor la altarul Domnului și al națiunii sale. Reuniunea Mariana s'a început activitatea

în 1876, prin urmare ea se apropie de un pătrar de secol. Merit neîntrecut și-a câștigat la înființarea ei și fostul vicar de pie memorii Gregorie Moisil, care cu fapta și cu cuvântul a îndemnat la înființarea reuniunii, ale căreia rezultate progresive înconștinu și sigur până azi.

În reuniunea acesta se cuprind toți învățătorii gr. cat. din comit. Bistrița-Năsăud și are 150 membri activi și onorari, dispune de peste 1000 fl. în bani gata și o bibliotecă bine provădită cu cărți de lectură pedagogică etc.

După publicarea programei lucrărilor adunării, fruntașii români din Rodna veche, la stăruința vrednicului său preot d-l Gerasim Domide s'au constituit într'un comitet compus din trei grupe: una pentru primirea și încortelarea oșpeților, altă pentru aranjarea unei petreceri, și grupa a treia pentru îngrijirea de banchet etc.

Timpul fiind ploios, comitetul a trebuit să renunțe la primirea proiectată în stilul, cum a fost la început, se mărginise la primirea și așezarea membrilor prin cortele pregătite pe la fruntașii români din comună, și seră de întrunire și de cunoștință a fost la otel, unde petrecurăm până noaptea la orele 11, luând parte la 100 învățători, care se adunaseră prin ploie și cu mare greutate.

În dimineața zilei prime, Duminecă des de dimineață au început din nou a sosi membrii din comunele învecinate. Poporul îmbrăcat în haine de sărbătoare a început a eși pe strade grăbind către piața principală spre a fi de față la celebrarea s-tei liturgii, care s'a început la 8 ore și a fost servită de M. O. D.: Pompiliu Grapini din Rodna nouă, Lazar Avram din Maier și Ger. Domide din Rodna veche. Era împunător a vedea în altar trei preoți vrednici săvârșind un act așa de mare, și înaintea iconostasului o lume întregă de învățători români stând ca brații în munte și biserica îndesată de o lume mare de popor, toți voioși și curăței la fel. Răspunsurile liturgiei și cântările le-a executat tinerul cor al pulgarilor din comuna Feldru, care deși a început numai de un timp relativ foarte scurt, e speranță, că condus tot așa de bine de conducătorul său d-l Petru Neamț va arăta, că ce poate face Românul și în arta cântului, decât are conducător, ca d-l P. Neamț, care e cântăreț bun și posedă o voce sonoră, dulce și atrăgătoare. După finirea sf. liturgii, părintele G. Domide ținând o cuvântare plină de exemple atrăgătoare, a bineventat pe membrii reuniunii, și pe popor l'a îndemnat cu sfaturi înțelepte, ca să participe la adunare, pentru a se convingă despre foloșele școlii. Fiecare vorbă eșită a sa era un adevărat mărgăritar sufletesc în inimile ascultătorilor.

După eșirea din biserică, care se află în nemijlocită apropiere a ruinelor vechi rămase din timpul Tătarilor, preste a cărei intrare era scris cu foi de brad „Nihil

în proverbe e depusă înțelepciunea unui popor, apoi acestea ne înfățișează pe țeranul resp. pe Românul plin de sfat și înțelepciune.

Nu putem trece cu vederea la acest loc scrierile de natura celor amintite ale genialului Speranță. Cine cetesce său cine a cetit scrierile acestuia de subiect comic humoristic, trebuie să-i recunoască un spirit și talent de artist. Toate anecdotele sale îmbrăcate într'o limbă plăcută și curgătoare ne pune în poziția de a pute gusta farmecul acestor fel de scriere. Atâta măiestrie se află depusă în aceste anecdote, încât ele putem dice, că formeză în literatura noastră un deosebit gen de scrieri. Momentele păcălitoare, pățaniile și întâmplările comedice depuse în ele, ni se înfățișează înaintea ochilor ca adevărate tablouri.

Cităm spre ilustrare din piesa „Curcanii“ câte-va rânduri, care ne dovedesc în de ajuns un stil plăcut și simplu și de o rară vioiciune, vioiciune potențată prin faptul, că la el acțiunea îndată începe dela începutul piesei. De es.

Ce mai stai Halim? ian' spune
Din răboiul mai ce mai este

De asemenea frumoasă figură, repetarea aceluiași cuvânt oște din cele următoare pentru a exprima oște oște mulțimea nenumărată de soldați pe care-i trimite Turcii în următoarele:

Din răboiul vre-o veste bună
Pân' acuma n'avem încă
Noi trimitem oște oște
Și Curcanii ne-o mânăncă

Frumșei de stil în limba română mai aflăm încă și-n alt gen de scrieri.

(Va urma).

Patriă.

— Urmare. —

Trecuse mai multe zile de când Vlad mergea cu regimentul în marșuri lungi și ostenitoare, mergeau către Dunăre. Stătuse în tabără chiar în câte-va rânduri în apropierea Dunării, așa că din când în când se aușie bubuitul infricoșător al tunurilor dușmane ca un glas puternic, care-i chema... la luptă. Și avea grijă, muncă, oboselă, așa că Vlad

abia numai avea timp să fiă trist. Câte-odată, în ore de repaus, cu drag își aducea aminte de Fira cu chipul ei frumos și tânăr; dor nesfârșit i cuprindea inima și viața i părea de o miie de ori mai tristă.

— Dér ea gândesce la mine, ea m'astéptă, își dicea el, și cu un suris de amintire mai împăca amarul vieții.

Intr'o seră sergentul le spuse: — Copii, gătiți de marș pe mâne. Plecăm să trecem Dunărea.

Vlad nu mai veduse niciodată Dunărea. Scia numai, că e un riu mare, și că el desparte țera noastră de țera dușmană.

S'au dus a doua zi și seră s'au oprit pe țărmurile Dunării. În față se începea un pod, ce abia se mai vedea sfârșindu-se în umbra malurilor din țera dușmană.

— Vedeti, copii, le dice sergentul, până aici e țera noastră, și dincolo peste apă, este țera dușmanilor. A doua zi avea să trecă Dunărea. Căpitanul dăduse ordin ca sol-

dații să-și pregătescă muniția pentru inspecție. Cătră seră, după apusul soarelui, totă compania era la rând. După inspecție, căpitanul adună pe soldați în jurul lui.

— Copii! le vorbi căpitanul, auziți voi de-o vreme încóce, de când am plecat dela casele noastre bubuitul tunurilor inimice? Turcii voesc să între în țera și să robescă mamele, femeile, copiii și bunurile noastre. Copii! Patria este în primejdiă. Cel-ce luptă pentru Patriă, luptă pentru mama lui, pentru femeia lui, pentru copiii și bunurile lui; cine din voi nu și-ar da viața pentru apărarea celor ce iubesc? pentru apărarea Patriei? Sciu, că fie-care din voi are inimă și iubire, că fericirea a lor săi — a Patriei — este dorința vie a fie-cărui. Dér acesta este și datoria voastră de soldați.

Copii, mâne trecem Dunărea la luptă cu inimicii — dér fiți cu curaj, a noastră va fi izbânda, căci datoria noastră este sfântă și Dumnezeu este cu noi. Când ne vom în-

Sine Deo,“ — ér înăuntru bisericeii cu foi verzi decorat altarul, părintele G. Domide, omulos pitalității, invită pre toți membrii reuniunii cum și pre alți onorațorii în casa sa parochială, unde au fost serviți toți cu un bogat dejun, după care au plecat toți membrii în ordine esemplară către casa școlară sub conducerea muzicii minierilor din Rodna veche.

Ajunși fiind membrii în edificiul școlii, d-l vice-președinte Ignat Seni prin o cuvântare bine alésă și potrivită scopului declară adunarea de deschisă. Amintesc, că președintele Rvds. Domn Dr. Ioan Pop, vicarul foraneu episcopesc, din cauză sanitară n'a putut participa la această adunare, fiind înlocuit de vicepreședintele cu conducerea ei.

După deschiderea ședinței urmă o prelegere practică de model prin învățătorul Silvestru Murășian din loc, despre venirea Cumanilor și a Tătarilor sub regele Bela. Prelegerea s'a predat astfel, că publicul l'ar fi tot ascultat, fiind d-sa un pedagog escelent, iscusit și rar în felul său; având și maniere atrăgătoare și orator escelent, fac pe acest învățător simpatic față de ascultătorii.

Prelegerea a fost satorită numai pe o jumătate de oră, dér va rămâne mult timp neuitată de ascultătorii.

După terminarea prelegerii practice școlarii s'au trimis acasă și, fiind timpul înaintat, membrii au trecut în sala decorată cu verdetă, ce era de-alături, la prânzul comun, care a durat până către 5 ore seara, când tot în edificiul școlii, în o sală deosebit aranjată urmă petrecerea cu joc, al cărei venit fu destinat în favorul cassei reuniunii Mariane.

Intre decorațiile salei, era bătătoare la ochi ordinea de joc, care a fost lucrată cu mare gust de tinerul Florian Murășian ascultător al școlii de belearte din Buda-pesta. Pe această ordine de joc era reprezentat în partea de sus un învățător bătrân stând între micii săi școlari cu abecedare în mână etc., ér jos erau reprezentați prin o figură alegorică bine nimerită doi tineri în portul țărănesc jucând împreună Hora.

Deși nóptea a fost destul de lungă, ea totuși pentru mulți a fost prea scurtă, căci numai în zorii de zi a început publicul a se cugeta, că a sosit prea iute timpul, ca să meargă și către casă, ducând fiecare cu sine la despărțire suvenirile cele mai plăcute. La petrecere am fost cercetați și de mai multe domne și d-șore de alt neam, precum și de judele de cerc și d-l administrator montan Iohan Guzman. Această petrecere animată va rămâne mult timp neștersă din inimile multor tineri, cari s'au aflat atât de bine în nóptea aceea. Atât despre petrecere.

*

Luni dimineața către 9 ore s'a continuat ședința a doua și a urmat la ordinea zilei cetirea disertațiilor intrate la presidiu și anume: Teodor Bogdan învăț. în Bistrița cetă o disertațiune scurtă sub nu-

mirea „Apărarea școlii și a învățătorului“ și la urmă prezentă și un regulament, prin care se se apere învățătorul în casuri când ar ave neplăceri de a fi vătămât în autoritatea sa de unii părinți nesocotiți. Statutul acesta s'a primit spre a se așterne locurilor competente spre aprobare. După acesta s'a cetit prin Nicolae Mihailu învăț. în Salva disertațiunea: „Care este modul cel mai potrivit, prin care școlarii începători mai iute și mai ușor pot învinge primele greutăți ale scrisului și cetitului“. Pentru acest operat a fost pus un premiu de 12 fl. La concurs fiind insinuată numai lucrarea acesta, propunerea comitetului a fost, ca disertatorului să i-se dea premiul, deși lucrarea în sine a lăsat foarte mult de dorit, ceea ce s'a dovedit de către mai mulți membri. Deci este de dorit, ca pe viitor să nu se mai premieze atari lucrări dela cari nu se poate trage nici un folos pentru școlă și învățător. Premiu ori remunerațiune se dá numai pentru mai seriose lucrări și de folos public! Din acest punct părerea comitetului central a fost greșită.

În urmă s'a mai cetit prin învățătorul Gregoriu Romansi din Monor disertațiunea: „Cari sunt expresiunile dojenitoare necorespunzătoare în școlă populară modernă“. Disertantele într'un lung șir de exemple dovedesc și combate vorbele și expresiunile vătămătoare, de cari se se ferescă învățătorul în școlă față cu școlarii. Disertațiunea a fost ascultată cu atențiune și disertantului i-s'a exprimat mulțămăta protocolară pentru ostenea lucrării d-sale. Alte două lucrări s'au rezervat spre a fi cetite în adunarea anului viitor.

Comisiunea însărcinată cu criticarea prelegerii practice și a disertațiilor teoretice își cetesc raportul prin d-l Demian Nechiti, care face în numele comisiei critice obiecțiunile aflate asupra prelegerii practice ținute din „Istoria patriei“ prin Silvestru Murășian, se laudă tactul, tonul și modul de predare al prelegerii, nu află cuvinte destule spre a lăuda acea prelegere de model și adunarea întrégă o declară de foarte bine succésă. Tot în acest sens a mai vorbit și secretarul general D. Clem. Grivase, care laudă disciplina observată între școlari, tactul și modul de predare al învățătorului, precum și planul făcut și în acea lucrare.

Comisiunea pentru înscrierea de membrii noi prezentă lista membrilor înscriși, pe cari adunarea gener. între urări i-au declarat de membrii ajutătorii.

Adunarea gener. mai decide ca în viitor adunarea gener. să se țină numai în lunile de vară, când e și timpul mai plăcut. Timpul pentru viitoră adunare gener. din 1 Iunie și până în finea lui August a fiecărui an. Locul viitoră adunări e satorit în Năsăud. Considerând, că reuniunea „Mariana“ în an. 1900 împlinesce 25 de ani ai existenței și activității sale, se face propunerea, ca cu ocaziunea acelei adunări să se facă anumite festivități iubilare, pre-

cum și un parastas la mormântul fericitului Marian, fost vicar al Rodnei, ale cărui osăminte se află înmormântate în cimiteriul din Năsăud.

Se trece la alegerea funcționarilor reuniunii pe un nou period de trei ani. După o pauză scurtă se realege cu aclamațiune întreg fostul comitet cu președintele său Rvds. Dn Dr. Ioan Pop.

D-l Ig. Seni v.-președintele reuniunii mulțumind adunării pentru bunul tact și apoi pentru ospitala primire de care s'a bucurat în opidul Rodna la frații săi români, declară adunarea închisă.

M.

Tractul Dergei, 2 Nov. n.

Despărțământul Dergea al „Reuniunii învățătorilor români din arhidieceasa română gr. cat.“ și-a ținut adunarea de toamnă din est-an în comuna Cernuc, la 27 Oct. a. c. Adunării i-a permis serviciu divin celebrat de P. O. D-n Ioan Hățegan, protopop tract. și O. D-n Vasile Sestras. Cântările le-a escutat corul de copii împreună cu învățătorii prezenți, fiind de față și un număr frumos de poporenți din comună. După sf. Litargia, zelul d-n protopop a ținut o predică, în care prin exemple luate din viața de toate zilele dovedesc lipsa educațiunii copiilor. A dis d-sa: „Dece ne place a griji de boii și vacile noastre, ca să fie frumoșe și de preț, cu atât mai vartos trebuie să grijim de copilașii noștri cari sunt creați pentru scopuri mai înalte și pentru a căror educațiune părinții vor fi responsabili înaintea lui Dumnezeu“ etc. Predica a fost ascultată cu multă atențiune de toți cei prezenți. În urmă invitat și poporul a lua parte la adunarea învățătorescă.

Adunându-ne în școlă, se încredințazu membrii Vas. Dumitras și Ios. Pop, să invite la adunare pe D-l Bela Simó insp. școl. reg. al comit. Solnoc-Dăbăca, venit acolo din incidentul acestei adunări. D-l inspector se presintă la adunare, însoțit de d-ni Pataki, medic Szarvadi protopretor, Beldi notar cerc. și Colocieru subnot. cerc. Ocupându-și acești oșpeți locul, P. O. d-n protopop ține cuvântul de deschidere și după-ce salută adunarea o declară de deschisă. Se constată, că dintre învățătorii sunt prezenți 14, absenți 5. Mai erau de față la adunare: On. dnl: Ilie Șerban preot în Fizeș și not. tract., I. Deac preot în Recea-Cristur, Vas. Sestras preot în Cernuc, D. H. Coștea preot în Chendrea și d l Coștea înv. în Șolomon.

Nu pot lăsa ne amintit la acest loc, că ne simțim de tot mulțămățiți, când putem vedea, că pe când în alte tracte se constată cu durere absentarea preoțimeii dela adunările învățătoresce, în tractul Dergei, sub înțelepă conducere a P. O. d-n protopop. Ioan Hățegan, se întâmplă alt cum. Aici diu an în an se observă o mai strinsă legătură între preoți și învățătorii. Acestei bune înțelegeri împrumutate e a se atribui faptului îmbucurător, că preoțimea și învățătorimea tractului au făcut un „fond trac-

tual“ pentru provederea școlarii școlii cu rechisite de învățământ, care fond așl dispune de un capital de peste 800 fl. și încă alte multe. Precum se vede din raportul cassarului, la acest desp. s'au înscris un număr frumos și dintre preoți ca membri. În tractul nostru, precum se vede, preoțimea înțeles pe deplin cuvintele nemuritorului Mureșianu, cari sună: „Preoți cu crucea 'n frunte, căci oștea e creștină, și scopul ei prea sfânt“.

După constatarea membrilor prezenți urmă: lecțiunea practică despre tema: „Ce cuprinde în sine studiul istoriei naturale“ predată elevilor prin învăț. local N. Pațiu. Erau de față vre-o 30 elevi, cari se vedeau sănătoși și bine dezvoltăți. Se alege apoi o comisiune criticătoare, constatătoare din membrii Vas. Dumitras și Vas. Precup, căroră li-se încredințazu a face critica lecțiunii în scris, spre a-se pute alătura la protocolul adunării.

Urměză raportul cassarului Vas. Dumitras despre starea cassei desp., în care se constată, că în decursul anului școl. 1899/900 au intrat la cassar următoarele sume: dela 22 membri ord. à 4 cor. = 88 cor., dela 15 membri ajut. à 2 cor. = 30 cor., cassa rest cu finea anului școl. 1898/99 = 06. Suma 124 cor. Din acești bani s'au trimis comitetului central în decursul acestui an școl. 110 cor. 60 bani; s'a procurat sigilul oficios pentru desp. cu 8 cor. 60 bani; spese postale: 80 bani, și banii încasați numai de acum se află la mâna cassarului 4 cor.

Adunarea, după-ce se conviuge din documentele puse la dispoziția ori și căru membru despre starea cassei, aprobă întru toate acest rațiocini și la propunerea P. O. D. protopop tractual exprimă mulțămăta cassarului pentru punctuoșă manipulare a cassei. Însemn la acest loc, că între membrii ord. 3 sunt preoți; ér cei 15 membrii ajutătorii toți sunt preoți ai tractului.

Urměză acum raportul bibliotecarului despre starea bibliotecii. Se constată, că despărțământul nostru posedă un dulap frumos văpsit și cumpărat cu 16 fl.; sunt vre-o 70—80 esemplare cărți. — Adunarea decide, ca cei 2 fl. aflători la mâna cassarului să se predea bibliotecarului ca spese, ce se vor face cu transportarea dulapului dela oficiul protopopesc tractual până în Fizeș, unde se se așede în cassa parochială, fiind-o Fizeșul e comună mai în centrul tractului și acolo locuesce și bibliotecarul despărț., ca așa membrii ei mai ușor să se pótă folosi de opurile din ea.

La acest loc aflu potrivit a aminti vorbirea însuflețitoare a părintelui Deac, prin care îndemnă învățătorimea de a-se folosi de biblioteca Reuniunii, ca așa prin studiu continuu să-și mărescă cultura și prin ea stima înaintea națiunii și a strănilor. Această vorbire a fost ascultată cu multă atențiune de către membrii învățătorii, urări însuflețite de „să trăescă“ la adresa părintelui Deac. Iubitul nostru protopop promise apoi, că va compune un

torce biruitorii, Patria ne va primi fericită; mamele noastre, femeile noastre, copiii noștri ne vor primi cu brațele deschise de iubire și mândria pe noi apărătorii lor. Așa-dér copii, mâne fără frică și cu credință pentru Patria — la răsboi.

Vorbele căpitanului păreau rostite cu inimă, ér soldații erau atât de mișcați, încât cu inimă păreau că-l ascultă.

— Ura! Ura! strigară ei de mai multe-ori.

În uniformă lui de căpitan, cu barba lui rotundă și neagră, în mijlocul soldaților tineri, părea un om din altă lume venind cu focul sfânt al iubirei de Patria, ca să-l aprindă în inimile tuturor.

Vlad mai mult ca toți ascultase pe căpitan, fără a perde nici o vorbă. Pentru prima-ora așl el pe acel, căru trebuia să se supună, vorbin-

du-i de cei-ce iubia. — Nóptea fu pus de gardă.

Sta pe marginea Dunării privind la întinsul neastimpărat al apei, ce se frângea în miș de chipe scilpitore sub lumina vie a lunii. Și cum curgea ea din nesfirșit în nesfirșit, cu vuet vecinic, îi părea lui o stavilă vie lăsată de Dumnezeu pentru a se împotrivi la năvala dușmanilor.

Se gândea la ziua de mâne. Mâne vor trece dincolo, mâne vor întelni pe inamic, mâne va cunoște necunoscutul răsboiului și cu cât se simțea mai aprópe de desnodământul ce l'ăștepta, de când plecase de acasă, de misteriosul ce-i cuprinsese inima — cu atât par'că se îngrijia mai mult, cu atât mai nerăbdător era de a sci odată: ce va fi? Și același pentru ce? al datoriei de soldat, care-l chinuise în prima nópte de neliniște, același pentru ce? rămas încă până așl fără răspuns, îi veni éráși în minte.

Pentru-ce trebuia să se bată, pentru ce trebuia să meargă la răsboi? Dér vorbele căpitanului: „Patria e în primejdiă, Turcii vor să o robescă?“ Acel om nu putea să se înșele: el era bun și drept și sciutor, el a spus adevărul: răsboiul e născut dintr'o primejdiă. Și cum înțelege el cuvântul Patria? Patria este mama, femeia, copiii fie-cărui, ai lui, cu cari a trăit și pe care i iubesc. Dér el n'are mamă, el n'are femeia, n'are copii — atunci n'are Patria? Dér o iubesc pe mama Ióna ca pe mama lui și pe Fira — o iubesc mai mult ca ori-ce pe lume, el nu e decí singur pe lume, el are pe cine iubi, pentru cine trăi, pentru cine lupta, — el are Patria. Și apoi Fira nu-l așteptă, Fira nu va fi ore a lui? Se vedea într'o clipă de gândire însurat, cu casă, cu Fira femeia lui, cu copii — și atunci Patria nu e numai un cuvânt zadarnic, numai așa o vorbă de teoriă neînțelăsă. Înțelegea, că

Patria este tot ce un om iubesc mai mult și decí căpitanul spunea o vorbă sfântă, când dicea, că Patria trebuie apărată. A murí pentru fericirea celor ce iubesci, nici vorbă, e o datorie sfântă. — Și ce mai spunea căpitanul? Turcii vor să ne robescă patria, să ne robescă mamele, copiii, femeile noastre... atunci și pe mama Ióna și pe Fira?

— A! mai bine mort! strigă Vlad, ca deșteptat dintr'un vis réu. Cu ochii plini de mâniă, stringând cu putere arma ce ținea în mână, aruncă o privire amenințătoare spre malurile de peste apă, de unde arđise glasul îngrozitor al tunului.

— Mai bine mort! repetă el, dér până atunci... vom vedé.

(Va urma.)

proiect de Regulament intern pentru manipularea bibliotecii desp., care proiect de Regulament îl va prezenta spre dezbateră în adunarea de primăvară a desp.

Disertațiune nu s'a ținut din cauză, că disertantele d-l Teodor Pop s'a depărtat din tract fără a comunica acesta cu președintele desp. spre a se face alte pregătiri în această chestiune. S'au realeasă în comitetul despărțământului d-nii: Ios. Pop inv. în Recea-Cristur; notar: Eliă Moldovan inv. în Ugruțiu; cassar Vas. Dumitraș inv. în Sân-Mihail deșert; bibliotecar: Zah. Mureșan inv. în Fișez. Se decide, ca adunarea de primăvară să se țină în Ascoileu-mare, cu care ocaziune inv. local I. Hațegan va țină o lecțiune practică cu elevii, 6r inv. din Ciachi-Gărbău d-l Gr. Rus va țină o disertațiune din sfera pedagogică.

Finindu-se azeudele oficiose am fost bine primiți la masa ospitală a colegului nostru Patiu, unde s'au rostit mai multe toast, între cari P. O. Du protopop pentru Esc. Sa D-l Metropolit părintele Deac; pentru șeful tractului; părintele Șerban pentru învățătorii și inv. Precup, pentru preotul român. În decursul mesei ne-a delectat mult cu vocea-i plăcută d-ra Maria Fechetă inv. în Chendrea.

În fine ne-am depărtat toți foarte veseli.

Vasilie Dumitraș.

Sfințire de biserică în Valdhid.

Elisabetopole, 6 Nov. 1900.

Duminea în 4 Nov. n. s'a săvârșit în comuna Valdhid pe lângă un ceremonial demn, sfințirea noiei biserici gr. cat.

Delegatul Escelenței Sale D-lui Metropolit Dr. Victor Mihali, Revds. Domn canonic Dr. Vasile Hossu împreună cu d-l Ionaș au sosit Sâmbătă în Elisabetopol, unde au fost întâmpinați la gară de d-nul protopop local Elie Câmpean și de tinerul advocat român Dr. Ștefan de Lăday. În trăsurile acestora au plecat spre Valdhid, la ale căru hotărî i-a întâmpinat un banderiu de tineri țărani călări și în haine de sărbătoare, precum și notarul român, care a binevenat pe oșpeți, 6r reprezentanții primăriei sași, i-a binevenat nemțesce. Revds. D-n Dr. Hossu li-a răspuns românesc și nemțesce în cuvinte potrivite.

Conductul a plecat apoi spre sat, unde i-a primit preotul local D-l T. Borza și preotul Seceta în ornate bisericesci în fruntea poporului. Trecând pe sub o poartă triumfală, au mers drept la st. biserică, unde au ținut o vecernie. Săra întrăgă societatea s'a întrunit la masa ospitală a d-lui notar român Fișer.

Actul sfințirii s'a săvârșit Duminea în 4 Nov. din partea Revds. D-n Dr. V. Hossu asistat de 4 preoți din jur. După evangeliă Revds. D-n Dr. Hossu a ținut o frumoasă predică, esplicând poporului însemnătatea actului și împărțându-le binecuvântările Escelenței Sale pentru zelul creștinesc dovedit întru zidirea bisericii.

La liturgiă ne-a surprins plăcut bine organizatul cor de fete și tineri țărani instruit de bătrânul, d6r neobositul preot local. Întru adevăr, că-ți era mai mare dragul să audă frumoșele melodii esecutate cu precisiune și armonie.

După finitul serviciului divin s'a ținut un banchet în casa notarului, la care au luat parte toți oșpeții străini. Toaste frumoșe s'au ținut o grămadă. În locul prim roști Revds. D-n canonic Dr. V. Hossu un frumos toast pentru Escelența Sa. Pentru Revds. D-n canonic vorbi d-l Câmpean protopop, 6r pe cest din urmă l'a binevenat d-l Secetă, preot.

Pentru preoțimea gr. cat. și în special pentru preotul local T. Borza a vorbit d-l Dr. Valer Moldovan cand. de adv. Tot pentru preoțime a vorbit și d-l Iuliu Morariu, iurist, arătând însemnătatea bisericii naționale și rolul sublim al preoțimei. A vorbit d-l T. Borza pentru oșpeți. D-l Aurel Augur iurist a salutat prin cuvinte frumoșe pe tinerul advocat Dr. Ștefan Lăday protectorul tineretului.

D-l Câmpean, protopop, a vorbit pentru d-nii casei, d-l Dr. Lăday pentru tinerimea română, 6r Revds. D-n canonic Dr. Hossu pentru tineret și inteligență. D-l Dr. V. Moldovan pentru d-l Ionaș.

Săra a urmat în locașul școlii o producțiune teatrală, la care am admirat zelul și multilateralele talente ale d-lui T. Borza preot. Țăranii și țărance erau debutanții, compositor la piesa primă d-l T. Borza și tot d-sa și instructor.

Întru adevăr e frumos dela un preot de peste 70 ani, că se ocupă cu lucruri de acestea și își dă silința ca în totă privința să lumineze și instrueze poporul. Piesa „Șezătorea“ e o compozițiă destul de bună și țărani au jucat-o cu atât mai bine, cu cât subiectul e luat din popor.

Piesa a 2-a „Vistavoiul Marcu“ abstragând dela aceea, că subiectul e străin de popor, mai e și o piesă slabă, ceea-ce a detras ceva din succes, cu toate acestea am admirat și aici zelul d-lui Borza și inteligența debutanților. Au fost viu aplaudați.

După producțiune a urmat dans vesel. Îți era mai mare dragul să vești cum își petrec în cea mai frumoasă armonie tinerii și fete din popor cu tinerii și d-șorele în aceeași sală.

Succesul material al petrecerilor nu a rămas nici de cum în urma bunelor impresii, pe cari le-am câștigat în Valdhid.

Elisabetopole, Noemvre 1900.

Juristul din Ocița.

Daruri pentru biserică.

On. d-le Redactor! Contând la bunăvoința On. D-voștră, imi iau îndrăsnela a Vă ruga să binevoiți a publica, în colonele prețuitului diar „Gaz. Transilv.“ următoarele rânduri:

Fiind-că credincioșii comunei noastre bisericesci gr. or. din Telu, protopresbiteratul Treiscaunelor, foarte rar au produs din sinul lor omeni mai generoși, cari prin faptele lor creștinesci se însufe marinimie și altora, cu bucuria și satisfacțiă sufletășă viu a constata, că tocmai în aceste grele împrejurări la sfatul și îndemnul parohului nostru Danil Cojocariu vre-o căți-va creștini, din puținul de care au dispus, s'au îndurat de au săvârșit față de biserică noastră fapte destul de generose și anume: 1) George Ion Rățulea și soția șa Marina Comșa, cari în anul trecut au cumpărat un policandru pentru biserică în preț de 120 corone, acum din nou s'au îndurat a cumpăra un rând de vestimente bisericesci în preț de 220 corone. 2) Eusebiu Dogariu o cădelniță în preț de 40 corone. 3) O femeie veduvă un stihar, un epitrafir și un acoperământ pe pistol, toate la oaltă în preț de 40 corone, și în fine conlocutorul de religiunea reformată Török S. Ferencz a dăruit un prapor în preț de 30 corone.

Cu toate că sf. scriptură dice, că „Ceea ce face drăpța se nu scie stanga“, totuși imi iau voie, ba cred, că împlinesc numai o sfântă datorie vedindu-le frumoșele fapte și espunându-le publicului spre a servi ca pildă și indemn și altora, 6r donatorilor se le servescă drept dovadă de recunoscință și mulțumită din partea reprezentanței comunei noastre bisericesci, în numele căreia le urez, ca Dumneșu se le primescă milostenia și se-i învrednicescă de creșca sa împărățiă.

În numele comitetului parochial rom. gr. or.

Telu, 23 Octomvre 1900.

Nicodim Dogariu,
învățător.

Fundațiunea Andronic.

Consistorial archidieceșan din Sibiu publică ou termin de 31 Dec. 1900 st. v. concurs pentru ajut6re pe anul 1901 pe s6ma:

1) *învățăcelor* de ori-ce meseriă, cari vor dovedi:

a) că au împlinit anul al 12-lea al etății. b) au cercetat șola poporală ori altă șolă superi6ră. c) au încheiat contract cu măestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură și magistrat). d) adevărința dela măestrul despre sporul ce-l arată în meseriă și despre diligența și purtare morală.

2) pentru *sodali*, cari vor dovedi:

a) că au terminat anii de învăț6cel în anul 1900, ceea ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XVII din 1885 § 67). b) au purtare bună

și fac spor mulțumitor ceea ce vor dovedi ori cu cartea de lucru ori cu adevărința dela măestrul. c) cei ce vor dovedi că sunt membrii unei reuniuni de meseriăși și că cunosc mai multe limbi vor av6 preferința.

3) pentru *sodali* cari vor se se fiică *măestri*, decă vor dovedi:

a) să aibă certificatul de măestrul; b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere ca calfă, ceea-ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adevărințe dela măestrii, la cari au lucrat. c) În cerere să se arate anume locul unde voșe să se așede ca măestrii, ce fel de mijloce mai au pentru a put6 începe meseria pe socot6la lor? d) Să dovedescă cu atestat dela oficiul parochial, că cercetăză biserică noastră și e creștin bun moral.

Dela toți concurenții se recere ca cererile se fie scrise și subscrise cu mâna lor proprie adresate consistorial archidieceșan gr. or. în Sibiu.

Concurenții pot fi numai Români gr. or. din archidieceșca Transilvaniei.

Producțiune.

Homorod, 7 Nov. 1900.

On. D-le Redactor! O producțiune teatrală a arangiat tinerimea din comuna Homorod în s6ra de 27 Oct. st. n. cu scop de-a mări cassa societății tinerimei adulte pentru înmulțirea bibliotecii. Producțiunea s'a ținut în șola română, participând public destul de numeros.

Din comunele străine au luat parte din Cohalm, Cața, Ungra și Ciucmandru.

Programa a fost următ6rea: 1) piesa „Trei Doctori“, 2) Nu mai plânge, poesiă solo de Nic. Boer teol. est. 3) piesa „N6pțea“ de S. George. 4) „Noua călugăriță“, cânt. solo de Natalia Boer. 5) piesa „Cu voia Dumnisale“. 6) Dialog în cântări, femeia și bărbatul.

Forțe bineși-au predat rolurile Crăciun Pora ca moșier în piesa „Trei doctori“. În piesa „N6pțea“ de S. George și-au predat bine rolurile Nic. I. Naghiu ca țigan, Bucura S. Naghiu ca soțiă și George Gligor ca jidan cărciumar.

Au încurs cu totul 62 corone 10 bani, din care s'au spesat 28 cor. 10 bani, s'au solvit în cassa școlii 6 cor. rămânând *venit curat* 28 cor.

Suprasolviri au încurs dela: O. D. Ioan Bercan paroch în Merchiaș 1 cor. 20 bani, George Spornic paroch Cohalm 1 cor. 20 bani, G. Andron invățător Ungra 80 b., L. Barbu 40 b., T. Guita, finanț 40 b., Ioh. Müller 10 b., G. Pop invățător Cața 1 cor. și dela Traian Ciotloș croitor în Ciucmandru 1 cor. Se aduce mulțumită suprasolvenților.

Nicolae Naghiu,
preș. societății.

ULTIME SCIRI.

Budapeșta, 9 Noemvrie. Camera a sfârșit ađi dezbateră generală asupra declarațiunei moștenitorului de tron Măne se va începe dezbateră specială. În ședința de ađi ministru-președinte Szell, luând din nou cuvântul a declarat, că la dezbateră specială va propune se se enunțe în partea introductivă a proiectului, că artic. de lege I și II din 1723 este de deplin independent în originea și condițiile lui și că succesiunea la tron este a-se judeca conform dispozițiunilor acestui artic. de lege. Declarațiă ministrului a produs la majoritatea camerei cea mai bună impresiune.

Bruxella, 9 Noemvrie. Dr. Leyds a încunosciințat oficial pe guvernul frances, că președintele Krüger va sosi în 19 l. c. la Paris și așteptă să fiă primit cu onorurile, ce-i compet unui șef de stat.

Londra, 9 Noemvrie. „Daily Express“ primesce din Shanghaicirea, că Li-Hung-Ciang declară, că acum este îndoios, decă turburările vor înceta, fiind-că curtea chineză a respins cererea aliaților de-a esecuta pe doi din capii revoluționarilor. Puterile nevoind a-și modera pretențiunile, curtea chineză face pregătiri

de a-se retrage în provincia *Sechuan*, spre care scop organiză o trupă de 14,000, care se-i acopere retragerea.

NECROLOG. Subscriși în numele lor și a numeroșilor consăngenți cu adencă durere anunță reșosarea preaiubitului și neuitatului soț, soțru, moș etc. **Ioan C. Moldovan** paroch gr. cat. român de Nyir-Adonu vice-archidieceșanul districtului Vasad, asesor consistorial etc. întâmplată în 6 Nov. la 12 6re din 6i în a. 76 alvieții, 49 al preoției și 49 al fericitei căsătorii. Oșămintele fericitului s'au astrucat în cimitierul gr. cat. din loc la 8 Nov. v. c.

Nyir-Adon la 6 l. c. 1900. Fieci memoria binecuvântată! Iuliana Papp ca soțiă. Vas. Ilniczky preot. gr. cat. ca ginere, Vas. Ilniczky, Irina Ilniczky, Dr. G. Mat6, ca nepoți și alte multe rudeni.

Li teratură.

Antropomorfsime și Antiantropomorfsime în limba română de *Nicoal Sulică*. În limba noastră scrierile de felul acesta sunt rare și scrierea acesta a d-lui profesor la gimnaziul român din loc Nic. Sulică se distinge nu numai prin conținutul său bogat și sistematic, prelucrat după stricta metoda științifică, ci și prin limbajul său scris la înțelesul tuturor Autorul e cunoscut și din scrierile sale folklorice-filologice de până acum. Cartea ce anunțăm acum, se p6te procura dela Tipografia A. Mureșianu cu 40 cr. său 80 bani (plus 5 bani porto).

Rolul viermilor în formarea pământului vegetal.

L. Grandeau a publicat de curând un articol în „*Journal d'Agriculture pratique*“ asupra rolului viermilor în formarea pământului vegetal său a humusului, articol din care estragem aci părțile mai importante:

„Rolul viermilor, mult timp necunoscut, a fost semnalat pentru întâia 6ră de marele naturalist Darwin în 1837 societății geologice din Londra. Tocmai în 1877—1879 apărură primele studii mai detaliate asupra rolului viermelui în pământ. În același an însă s'au descoperit cei doi factori principali ai descompunerii materiilor organice ale pământului vegetal, adecă bacteriile și viermii. Schloesing și Müntz descoperiră agentul nutriționiunei și Van Hensen arată influența viermilor asupra fertilității pământului.

Ed. Henry, profesor la șola forestieră din Nancy, a făcut de asemenea cercetări, și rezultatul acestor cercetări l'a comunicat de curând societății de științe din Nancy.

Viermii îndeplinesc în pământ diferite funcțiuni. Ei grăbesc descompunerea materiilor organice și formarea humusului, pe care apoi îl amestecă cu materiile minerale ale pământului pentru a forma pământul vegetal. Se scie foarte bine de toți, că viermii în timpul nopței caută foi de plante și le tirăsc în găurile lor, le mănâncă și apoi dau excremente, care sunt resturile din foi amestecate cu pământ fin. Acesta este unul din mijlocele întrebunțate de natură pentru a amesteca humusul superficial cu pământul interior.

Acastă transformare și amestec se face foarte repede. Ed. Henry a făcut esperiența următ6re:

A luat o cutie de 50 cm. în toate sensurile, a umplut-o cu nisip curat și a aruncat d'asupra nisipului câte-va foi de plop tremurător. După câte-va săptămâni foile erau strinse la un loc, strivite și amestecate cu humus. Căutând dedesubt, experimentatorul a găsit o gaură de vierme, care mergea până în fundul cutiei, unde a găsit și viermele în viață. Galeria aceasta era captușită cu o materie clei6să de 2—3 mm. grosime. Prin urmare acest vierme atras de foile m6rte din cutie, se urcase pe părății ei pentru a veni să mănânce aceste foi, și cu toate că mediul (nisipul) nu era de loc favorabil, totuși pentru ca să fie aproape de hrana sa, își făcuse cea galeriă de 50 cm. în nisip.

Este evident, că decă în loc de un vierme ar fi fost mai mulți în acest scurt interval ei mâncau toate foile, le prefăceau în humus și le amestecau cu nisipul.

Nu numai foile morțe, dăr în general toate materiile organice, carl trec prin intestinale viermilor, se prefac mai ușor în humus, decât cele carl nu trec.

Sucul intestinal al viermilor este de aceeași natură ca suc pancreatic al animalelor superioare și poate ca și suc pancreatic să disolve materiile grase, precum și materiile albuminoide, pôte transforma amidonul în zahăr și chiar pôte ataca celuloza.

Se pôte prin urmare conchide, că materiile organice trecând prin tubul digestiv al viermilor sunt supuse la o mulțime de transformări chimice, care le face să se descompună mai ușor.

Wollny, care s'a ocupat de cestiunea viermilor, a făcut următoarele experiențe: Un pământ văros bogat în humus fii împărțit în 2 loturi: unul din loturi a fost lăsat să fie lucrat 6 luni de viermi, pe când celalalt tot rămăsese intact.

O altă experiență a încercat cu pământ arabil bogat în humus, făcând 2 loturi de 1 kgr. și la unul din loturi punând 10 viermi lăsându-i 3 luni.

Tămna toate loturile de pământ au fost uscate; viermii scoși din cele 2 loturi, și apoi toate 4 loturile analizate din punct de vedere al alterării materiilor organice și al procentului materiilor nutritive. Analisa a dovedit, că loturile cu viermi aveau o aptitudine la descompunere mai mare, decât celelalte 2 loturi.

Materiile azotoase din pământ nu variază din cauza viermilor, în schimb însă materiile minerale solubile se înmulțesc de 3—5 ori. Prin urmare viermii măresc în mod considerabil bogăția pământului în materii minerale solubile.

În fine, al 3-lea serviciu, și pôte cel mai important ce ni-l aduc viermii, este, că fac pământul mai poros, mai permeabil și prin care aerul și apa străbat mai cu înlesnire.

Din cele de mai sus rezultă, că e bine a nu distruge viermii din pământ. Ei pot să fie reii pentru semințele fine, fiindcă prin mișcările lor le pôte da dela un loc la altul, ei pot de asemenea să fie supărăcioși pentru plantele din ghivece (oluri), căci adese-ori nu le lasă în pace rădăcinile acestor plante. În general însă aceste inconveniente sunt foarte mici, în raport cu serviciile ce ne aduc.

De rîs.

(Jidovesci.)

Haide și cu 90!

Odată Șloim visa, că cineva îi da 90 bani pe-o pălărie veche.

— La mine nu da mâna cu atâta, decât vruesc cu un franc...

— Vrei 90 bani?

— Un franc... domii pintri d-ta...

— Nu, decât vrei cu 90!

Din tocmelă în tocmelă Șloim se deșteptă și se pomenesce cu mâna golă. Repede închide ochii și întinzând din nou mâna dîse:

— Ei, haide și cu 90 purale, pintri dumneta!

La răsboi!

Cobi. — Moi, ițică și spui la tine că te-ai butut în risbeel cu Turcii?

Ițig. — O, ia!

Cobi. — La mine iu nu sciam chii ai fost tu în risbel...

Ițig. — Pooi, nici n'am fost moi Cobi!

Cobi. — Cum și poti...

Ițig. — Pui să vești că iu m'am risboit cu balabusta acasă!

Ba da!

Intr'o dî rugă cineva pe Nuhăm ca să-i fiă martor într'un proces.

— Ei, întreabă judecătorul, ce s'a întâmplat în ziua Purimului* celui mare?

— Ba al celui mic!

— Ba al celui mare, replică judecătorul.

*) Serbare jidănescă.

— Mă n'auți, că în ziua Purimului celui mare!

— Ba, al celui mic!

— Mei prostule, spune așa cum spune judecătorul, îi dîse la ureche împricinatul.

— Moi, da sec mai ești nu m'ai adus la jidicată ca să minț? Dibitocule, ai uitat? („Dor. Rom.“)

MULTE ȘI DE TÔTE.

Talismanele, superstițiile și colecțiile Suveranilor.

Wilhelm II pörtă ca talismane o părechă de butoni de manșetă ai bunicului său Wilhelm I, o tabachere a lui Frideric cel mare și o tabachere a lui Napoleon I, deși el nu priséză (trage pe nas) nici-odată tãbac și pe lângă acosta, la unele zile marl un pinten al lui Carol XII, pe care acesta, după cum se dîce, l'a pierdut în lupta dela Poltava. Împăratul Germaniei e adenc convins, că aceste lucruri îl feresc de nenorociri. El colecționează cismele din toate timpurile și uniforme din veacul de mijloc.

Regele Oscar al Suediei pörtă pururea un inel foarte simplu, pe care străbunul său, Bernadotte, l'a purtat în tinerețe și despre care se dîce, că posesiunea sa atrage puterea. El are o témă grozavă de a întãlni un cortegiu funebru; colecționează gravuri și tablouri, medalii și cărți rare.

Prințul Ferdinand al Bulgariei are în grajdurile sale un cal bătrân, pe care a călărit prințul Alexandru de Battenberg în lupta dela Slivnița, dintre Bulgari și Sërbi; el e încredințat că, îngrijind de acel cal, va păstra puterea în Bulgaria. El posedo o superbă colecție de diamante, smaragde, rubine, safiruri și mărgăritare în valoare de 15 milioane.

Prințul regent al Bavariei colecționează urciorele și vasele din evul mediu ale țeranilor bavareși; el n'are decât o singură superstiție: nu merge odată cu capul Vineria la vinătore.

Bunicul său, spiritualul rege Ludovic I. de Bavaria, era un colecționar pasionat de umbrele istorice.

Limba timbrelor

După graiul florilor și acela al liniilor palmei, ni-se revelază graiul timbrelor.

Scrii epistola cea mai inocentă, pe care ori-cine ar putea-o ceti. Dăr pui maroa în colțul de sus, diu dreapta: asta însemnă: „Doresc prietănia d-tale“.

Și acesta e încă chipul cel mai convenabil de a lipi maroa pe plic. Căci decă — în loc de a o lipi drept, — ai apleca-o puțin la stânga, ar însemna: „Primesc amorul meu“.

Timbrul lipit sus, în mijlocul plicului, însemnă: „Mă gândesc la d-ta“.

Lipit în lung, în colțul din stânga și jos, el e de un minunat augur, însemnează adio: „Vei birui toate încercările“.

În colțul drept, ceva mai sus, el însemnează: „Amorul d-tale mă încântă“.

Lipit jos detot, și puțin aplecat, el însemnează capitularea definitivă: „Fii ferocit și mulțumit“; dăr decă e aședat în stânga și răsturnat, el vrea să dîce: „Nu sunt liberă“; în același loc. dăr aplecat puțin, însemnă: „Inima mea e a altuia“; la drépta, sistematic aședat: „Nu-mi mai scrie,“.

Mai sunt pozițiuni, carl oer înteluiri și altele carl le refuză.

Există jurăminte, mărturisiri, reticențe, rupturi și prefăcătorii, carl se revelează prin înclinarea și locul măroei.

Cu un cuvânt, există atâtea și atâtea lucruri în felul de a așeza o maroa, încât din ziua în care totã lumea va cunoște acest nou grai, nu va mai trebui să se scrie. Va fi de ajuns să se timbreze un plic.

Revoltă de maimuțe pe un vapor.

Echipagiul unui vapor engles se afla într'o stare cu adevărat de plâns când a sosit, într'una din zilele acestei luni, într'un port al Americii de Nord.

Acest vapor, numit „Indravell“, avea pe bord 28 de maimuțe marl.

În timpul călătoriei, matrozii făcură încercare ca să împingă în alt loc colivia

uriasă în care se aflau maimuțele. Însă fundul cutiei să desprinsă, maimuțele esiră în câte-va secunde se împrăsciară peste tot vaporul. Patru maimuțe se sinuciseră îndată, sărind prin coșul cel mare în jarul mașinei. Cele lalte însă găsiră drumul bucătăriei și al cămării și pu-eră stăpânire pe toate merindele ce se aflau acolo.

Nici prin viclenie, nici prin forță, maimuțele nu putură să fie depărtate de lângă proviziuni, pe carl le apărau cu furie de ori-cine voia să se apropie de ele.

Trecură mai multe zile în cursul cărora matrozii trebuira să sufere de fôme și de sgărieturile înverșunatelor maimuțe, carl dădeu cu ce apucau.

În sfârșit matrozii isbutiră să birue pe animalele cu patru mâni și să le închidă la locul lor în colivie. Căpitanul și cei mai mulți matrozii erau grav răniți când au sosit la costa americană și acum ei se ocupă d'a se vindeca.

Calendarul săptămânei.

OCTOMVRE. are 31 zile. BRUMAREL.

Zilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum	29 S. m. Anastasia	11 Ep. Martin
Lun	30 S. m. Zenobiu	12 Iosafat
Mart	31 S. ap. Stachie	13 Stanislau
Merc.	1 Cosma și Dam.	14 Iosafat
Joi.	2 Mart. Anhidim	15 Leopold
Viner	3 S. m. Aicepsima	16 Edmund
Săm.	4 C. păr. Ioanițiu	17 Gregoriu

Tergul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 6 Nov. n. de 35,456 capete, la 7 Nov. au intrat 608 capete și au eșit 294 capete, rămânând la 8 Nov. n. un număr de 35,770 capete.

Se notéză marfa ungerescă: veche grea dela 00—00 fil. tînără grea dela 96—98 fil., de mijloc dela 96—97 fil., ușoră dela 96—98 fil. — Sërbescă: grea 94—96 fil., de mijloc 93—94 fil., ușoră 92—94 fil. kilogram.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 9 Novembrie. 1900.

Măsura seu greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	fl.
1 H. L.	Grăul cel mai frumos	11	60
"	Grău mijlociu . . .	11	40
"	Grău mai slab . . .	11	—
"	Grău amestecat . . .	9	—
"	Săcară frumoasă. . .	7	60
"	Săcară mijlociă. . .	7	—
"	Orz frumos . . .	7	20
"	Orz mijlociu. . .	6	60
"	Ovės frumos. . .	4	80
"	Ovės mijlociu . . .	4	40
"	Cucuruz . . .	7	40
"	Malaiu (meiū) . . .	9	—
"	Mazăre. . .	15	—
"	Linte . . .	19	—
"	Fasole . . .	9	20
"	Sēmēnță de in . . .	21	—
"	Sēmēnță de cânepă .	8	20
"	Cartofi. . .	1	50
"	Măzărliche. . .	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	88
"	Carne de porc . . .	—	88
"	Carne de berbecu. .	—	64
100 kil.	Seu de vită prospēt .	50	—
"	Seu de vită topit . .	72	—

Proprietar: Dr. Aurel Muresianu.

Redactor responsabil: Gregor Mureș.

Un comis, care deja a condiționat în branșa de bum-băcărie și coloniale (băcănie) se acceptéză în negoțul subsemnatului.

Se cere cunoștința limbilor română, germană și maghiară.

Nicol. Dușoiu,
Brașov.

MAREA BANCRUTĂ!

New-York și Londra n'au lăsat necruțat nici continentul european și marea fabrică de argintărie s'a vedut necesitată să dăruiască întregul ei deposit în schimbul unei răsplate mici pentru muncă.

Eu sunt împuternicit să îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit: prin urmare ori cui, următoarele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6.60** și adecă:

- 6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă englesă;
- 6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată;
- 6 linguri de argint patent american;
- 12 lingurițe de argint pentru cafea patent american;
- 1 lingură de argint pentru supă patent american;
- 1 lingură de argint pentru lapte patent american;
- 6 cesei Victoria englez-sci;
- 2 candelabre de masă;
- 1 strecurătoare pentru ceii;
- 1 zaharniță;
- 42 bucăți la un loc fl. 6.60.

Tôte cele 42 de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpăra pe prețul bagatel de fl. 6.60.

Argintul patent american este un metal alb, care își păstrează colorea argintului 25 de ani, despre ceea-ce se garantează. Cea mai bună dovadă, că acest inserat nu e șarlatania, mă simt îndatorat în public, că ori-cine, căruia nu-i convine marfa îi trimit banii înapoi, nimenea însă să nu trecă cu vederea ocasiunea acosta favorabilă, de aș procura acosta garnitură pomposă, care cu deosebire se potrivește pentru

Dar de nuntă și cadouri ocazionale! și în economia casei.

Depou numai la **A. HIRSCHBERG-S**

Exporthaus für amerik. Patent-Silber-waarenfabrik
WIEN, II., Rembrandtstrasse 19/9

Se trimite în provincia numai cu rambursă postală seu cu trimiterea sumei înainte. Praful de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca:

Estras din scrisorile de recunoștință.

Ce mi-ați trimis, sunt mulțumit. Ve recomand și altora.

Bigaun, Post Hallein, Salzburg.

Johann Gruber, preot.

Garnitura am primit, sunt foarte mulțumit. Trimiteti din nou una.

Ln baczov, (Galiția)

Babic, căpitan.

Sunt foarte mulțumit cu trimiterea garnituri, și sămi mai trimiti încă o garnitură cu fl. 6.60. — Kolozsvar.

Exelens Baronin Bánffy.

Cursul la bursa din Viena.

Din 9 Novembre n. 1900.

Renta ung. de aur 4%	114.85
Renta de corone ung. 4%	90.35
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	119.60
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	99.—

Oblig. cail. fer. ung. de ost I. emis. 117.—	
Bonuri rurale ungare 4%	91.10
Bonuri rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	163.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	139.50
Renta de argint austr.	97.50

Renta de hartie austr.	97.20
Renta de aur austr.	114.65
Losuri din 1860.	132.—
Actii de-ale Banței austro-ungar.	16.94
Actii de-ale Banței ung. de credit.	665.—
Actii de-ale Banței austr. de credit.	662.—

Napoleonilor.	19.20
Marcii imperiale germane	117.60
London vista.	240.65
Paris vista	95.85
Rente de corone austr. 4%	98.65
Note italiene	90.70

Dela Tipografia „AURORA”, A. Todoran

— din Gherla — Szamosujvár, —

se pot procura următoarele cărți:

Cuvântări pe Dumineci. Tom. I. de renumitul orator — în Domnul adormitul — Iustin Popfiu, 48 predicii pe 38 Dumineci	2.20
Cuvântări bisericești (acomodate pentru ori-ce timp) de I. Papiu Tom. I. Ediția II.	1.20
Cuvântări bisericești (pe Dumineci) de Ioan Papiu. Tom. III.	1.20
Cuvântări bisericești la toate serb. de peste an de I. Papiu	1.50
Cuvântări funebrele și iertăciuni pentru diferite cazuri de morțe, întocmite de I. Papiu	1.50
Cuvântări funebrele și iertăciuni. Din autorii renumiți, prelucrate de Tit Budu, vicar	1.—
Catechese pentru pruncii școlari de Tit Budu, vicar	—40
Cuvinte de aur sau învățături înțelepte date de un părinte fiului său, din operele lui J. H. Campe, trad. de I. Sonea	—80
Dumnezeiasca liturgie a celui dintru sfinți părintelui nostru Ioan Chrisostom, de Ioan Boroș	—25
Manual catehetic pentru primii ani școl. de Basiliu Rațiu	—40
Predice pentru Dumin. de peste an, compuse și elucrate după Catechismul Deharbe de Vas. Christe. Tom. II. dela Dumin. XI. după Rosalii până la Dumin. Vameșului	—80
Rugăciunea D-lui, „Tatăl nostru”, explicată pe scurt de I. Boroș	—10
Tipicul preotesc din cărțile rituale, prelucrat de Tit Budu, vicar	—50
Istoria iconei Pr. C. Verg. Maria dela Nicala	—10
Bocete, adevărată cântări la morți, adunate de I. Pop Reteganul	—40
Nu mă uita. Colecțiune de versuri funebre, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a.	—25
Omul și lumea, cântări funebrele de Aron Boca Velcherianul	—08
Albina și leșagul de Aron Boca Velcherianul	—10
Amintiri din Grecia de Teodor Bulc, profesor gimn.	—60
Buchetul. Culegere de cântece, culese de I. P. Reteganul, broșat	—25
Barb Cobzarul. Novela orig. de Emilia Lung	—10
Bunica și nepotul. Schiță din sfera educațiunii. După Ernest Legouvé de G. Simu	—06
Cântul în școala populară de Iuliu Pop, învăț. Năsăud, Praxă. Teorie. Cânturi	—30
Cartea ilustrată pentru copii și copile. Cu 18 ilustrațiuni, de G. Simu	—25
Cartea plugarilor sau povestiri economice despre grădinarit, economia câmpului, crescerea vitelor și celelalte ramuri ale economiei de I. Georgescu	—25
Codreanu, Craiul codrului, de George Simu	—06
Cântăreța. Novela de Dem. Dan	—15
Carmen Sylva, Prelegere publică ținută prin V. Nicoră, prof. gimn. — Cu portr. M. Sale Reginei României.	—10
Chinături de cari strigă feciorii în joc, de P. Reteganul	—28
125 Chinături de cari strigă feciorii în joc	—12
Cu vârful penei Scrieri satirico-umoristice de Anton Popp. I. Monologe. II. Humor și satiră. O broșură foarte petrecătoare	—55
Din poveștile lui Esop de Aron Boca Velcherianul	—08

Donă turturele de aur. Poveste de Laur. Ciorbea	—12
Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Rusu	—30
Dile negre. Versuri de Petrea dela Clușiă — cu o prefață de G. Simu	—15
Felicitări în poezii și prosă la Anul-Nou, ziua născerei și ziua numelui cătră tată, mamă, moș, unchiu, mătușe, nănași, tutori, preoți, învățători și binefăcători, precum și alocațiunii și vorbiri cu diferite ocaziuni școlastice, de George Simu	—20
Filoxera omenimei. Câte-va cuvinte despre vinars, de A. Boca Velcher.	—08
Geografia și Istoria în școala populară. Manual compus conform planului de lecțiuni a d-lui V. Petri pentru cl. IV., V., VI., de T. Petrișor, învățător	—40
Gruia lui Novac	—10
Horia lui Pintea Vitezul	—06
Idealul pierdut. Novela originală de Paulina C. Z. Rovinar	—10
Indreptar pentru ortografia română, de Vas. Dambra	—12
Impărăția țiganilor pe vârful unui plop de A. Boca Velcherianul	—03
Ifigenia în Tauria. Tragedia în 5 acte. După Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulf	—30
Lira Bihorului. Balade populare de Antoniu Popp	—20
Lira Sionului sau cântarea serbătorilor. — Poezii religioase-morale, lucrate după Sf. Scriptură, de A. Boca Velcherianul, cu o precuvântare de G. Simu	—25
Monologe de Antoniu Popp: Nr. 1. Pa neaștepte	—04
Nr. 2. Pentru-ce am rămas făcău be-trân	—08
Nr. 3. La Anul-nou	—04
Nr. 4. Ce nici prin minte nu mi-a tre-cut	—04
Nr. 5. O pățanie	—04
Merinde dela școlă sau învățături pentru popor, culese din diarul unui școlar, de Dr. Georgiu Popa	—60
Miseriile sociale Novela de P. C. Z. Rovinar	—15
Musa Someșană. Poezii populare române din jurul Năsăudului. Adunate și aranjate de Iuliu Bagnariu. Partea I. Balade	—25
Nr. 76 și 77. Naratiune istorică după Wachsmann, de I. Tanco	—20
Nopti de iarnă. Novele pentru popor de G. Simu	—60
Opăsură. Cât cioplite cât pilita și la lume împărțite, de I. P. Reteganul	—40
Păcălitul. Monolog comic de Antoniu Popp. Prețul	—04
Opera unui om de bine. Novela origin. — continuarea novejii „Idealul pierdut” — de Paulina C. Z. Rovinar	—10
Poezii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 102 pagini, cuprinde 103 poezii bine alese și aranjate. Prețul red. (dela fl. 1.20) la	—60
Povestea Pascuții sau credința desărtă populară. De Ar. Boca Velcherianul	—08
Părintele Nicolae. Schițe din viața preoților, de G. Simu	—30
Pietatea poporului român, sau cântări evlavioase pentru cei-ce merg la mănăstire, la locuri sfinte și în procesiuni. Compusă de doi preoți gr. cat. Murășeni din diec. gr. cat. a Oradei-mare	—10
Păcălă și Tândală. Poveste de G. Cătană	—10
Prietenul sătenui român. Sfaturi în formă de dialog pentru elevi și adulți, compus de I. P. Reteganul	—30

Pilde și sfaturi pentru popor de I. Popp Reteganul	—30
Probitatea în copilărie. Schiță din sfera etuc. după Ernest Legouvé	—06
Poveștile Banatului, de George Cătană, învățător. Tom. I, II, III à 25 cr., toate 3 tomurile	—65
Reguli și sfaturi bune pentru pruncii școlari, de Ar. Boca Velcherianul	—10
Renascerea limbii române în vorbire și scriere, de Dr. Gr. Silași, broș. II. și III. Prețul fie-ărei broș.	—40
Ambele de-odată	—70
Risete și zimbete de Tit. V. Gheaja	—30
Roșnița în sat și la oște, de Ioan Pop Reteganul	—30
Schițe din Italia de Teodor Bulcu, profesor gimn.	1.—
Suspîn și zimbire. Poezii și prosă de Ant. Popp	—40
Starostele său datini dela nunțile Românilor ardeleni de I. Popp Reteg.	—15
Trandafiri și violele. Poezii populare de I. P. Reteganul. Edițiunea a III.	—30
Țiganul la mănăstire. Poveste în versuri de Ar. Boca Velcherianul	—08
Țiganul în Raiu. Poveste în versuri de Ar. Boca Velcherianul	—08
Țiganul și Magnatul său vraja și farmecele populare, de A. B. Velcher.	—08
Ultimul sicahstru. Tradițiune de George Simu	—06
Versuri de dor, adunate din poezii români de A.	—25
Indreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv, de V. Gr. Borgovan. Ediția III.	1.20
Omul. Noțiuni din Anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenesc, de George Cătană	—25
Orar General pentru școala română cu 6 clase și cu un singur învățător, de Georgiu Magyar	—40
Vieta P. C. Verg. Maria, de C. Darabant	—15
Zina Câmpiei, de A. Boca Velch.	—08

Cărți de rugăciuni:

Icona sufletului. Carte de rugăciuni și cântări bisericești, frumos ilustrată. Prelucrată și edată cu permisiunea măriiului ordinariat diecesan gr. cat. de Gherla prin Vasiliu Păcoșiu, preot gr. cat. în Hotoan. Ediț. V., corasă și amplificată. — Legată simplu	—50
legată în pânză	—80
legată în piele	1.60
„ „ catifea	2.50—3.80
Mărgăritarii sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericești, foarte frumos ilustrată. — Prețul unui exemplar legat simplu	—50
legat cu pânză	—80
„ „ piele și aurit	1.60
„ „ legătură de lux 2.50—3.80	—
Micul mărgăritar sufletesc. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericești, foarte frumos ilustrată pentru pruncii școlari de ambe sexele. — Prețul unui exemplar legat	—22
Cărticica de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari de ambe sexele. Cu mai multe icone frumoase. Prețul unui exemplar legat	—10
Visul Prea Sfintei Vergure Maria, urmat de mai multe rugăciuni frumoase. Prețul unui exemplar legat și espedat franco este	—10

Epistolia D-lui nostru Isus Christos. Prețul unui esem. legat și spedit franco	—12
Din „Literatura populară”, de Domțiu Dogariu.	
Nr. 1. Moș Toma Bădiceanu, vestitul caraghios al economilor de vite (Mocanilor) din Săcele. Prețul	—06
Nr. 2. Vlad Hoțul dela Săcele.	—06
Nr. 3. Insurătorea Sorelui (basm)	—06
Nr. 4. Fiul bucătăresei împăratului (basm)	—06
Nr. 5. Vacărețul (basm)	—06
Nr. 6. Diana, țina munților și Fata de împărat cu mâinile tăiate (2 basmur), ...	—06
Nr. 7. Cinci dialoguri întocmite pentru elevii școlii popor. menite ca producțiuni la esamene și alte festivități școl.	—10
Nr. 8. Spiridon și Nicolae (basm)	—06
Nr. 9. Fiul oi (basm)	—06
Nr. 10. Povestiri și anecdot. pop.	—10
Biblioteca teatrală a „Aurorii”.	
Nr. 1. Calea dréptă e cea mai bună, comedia într'un act de A. Kotzebue, localisată de Corn. Darabant	—10
Nr. 2. Paza Maicii sfințe. Dramă în 4 acte, localisată de Ant. Popp	—12
Nr. 3. Otrava de hârciog. Comedia într'un act, de Ant. Popp	—08
Nr. 4. Pedepsirea vauității. Dramă într'un act, trad. din limba francesă de At. Bologa	—10
Nr. 5. Discrețiă fără voiă. Comedia într'un act, de A. Kotzebue, trad. de Corn. Darabant	—12
Nr. 6. Crescătorul. Comedia într'un act de A. Kotzebue. Localisată de C. Darabant	—10
Nr. 7. Otrava femeiască, comedia de I. Țintar	—10
Nr. 8. Distrasiți. Comedia într'un act de C. Darabant	—10
Legendar sau carte de cetire pentru școlile populare. Partea I-a: pentru al 3-lea și al 4-lea an de școlă. Edițiunea X., emendată și aprobată de înaltul minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin emisul său nr. 11.295 din 1889. Un esemplar legat	—50
Tot de același autor:	
Școala română. Fôie pedagogică și didactică pentru interesele institutelor de învățământ și ale organelor acestora. Anul III, IV. și V. (I. și II. e epuizat). Fie-care an 1 fl., cu porto	1.10
Școala practică. Magazin de lecțiuni și materii pentru instrucțiunea primară. Tom. II, III. și VI. (I. e epuizat), fie-care	1.10
Plan de lecțiuni pentru școlile românesce. Intocmit pe 30 de săptămâni 25 cr., cu porto	—30
Legea de pensiuine pentru învățatorii populari din Ungaria, dimpreună cu ordinațiunile ministeriale publicate în urmă, prețul	—22
Scriptologia sau modul de a învăța cetitul scriind. Indreptar pentru învățatori la tractarea cetitului în școlă	1.—
Almanachul preotului Român pe anul 1901. Prețul unui es. 30 cr., espedat prin postă 35 cr., 6 esem. comandate de-odată costă espedate franco numai	1.60
Căindarul „Aurorii” pe an. 1901. Prețul unui esemplar	—25
prin postă franco	—30
6 esemplare spedate franco	1.35

Tot de aici se pot procura tot soiul de cărți școlastice și altele, apărute ori și unde.

Recuisite de scris pentru școlă și cancelarie. — Tot soiul de tipărituri oficiose.

Tipografia noastră primesce spre efectuare tot soiul de lucrări tipografice cu prețurile cele mai moderate.

Cataloge se trimit ori-și-cui gratis și franco.

Vândătorilor se dă rabatul cuvenit.

Tôte comandezle a se adresa la:

Tipografia „AURORA” A. Todoran,
in Gherla — Szamosujvár.

Tôte cărțile de mai sus se pot procura direct și dela Tipografia A. Mureșianu din Brașov.

Medalia de aur Paris grupa XVII.
de argint Paris grupa XIII.

Pentru SESONUL de TOMNĂ și IARNĂ

Recomandăm On. public **renumitele** noastre fabricate, **recunoscute ca forte solide**, și anume: pentru

Costume, Pardiseuri, Stofe pentru paltone
forte moderne.

Stofe de uniforme pentru oficeri și ampoiați.
Postavuri și Loden, pentru sport, economi și agricult.

Pleduri pentru bărbați, **Plapome și Covore.**

Ne rugăm de o cercetare numeroasă.

Wilhelm Scherg & C-ie
fabrica de postav, Brașov.

Membru al Jurynului în 1885 și 1896 la Budapesta.

Diplomă de onoare Komorn și Timişoara.

Medalie de aur. Budapesta și Cimer-Inseieret.

Cursul pieței Brașov.

Din 10 Nov-mbre. 1900.
Panonota rom. Cump. 18.92 Vënd. 18.96
Argint român. Cump. 18.75 Vënd. 18.90
Napoleon d'or. Cump. 19.20 Vënd. 19.26

Galbeni Cump. 11.20 Vënd. 11.26
Ruble Rusesce Cump. 127.— Vënd. —
Mărci germane Cump. 58.75 Vënd. —
Lire turcesce Cump. 10.70 Vënd. —
Seris. fonc. Albina 5% 100.— Vënd. 101.—

A V I S.

Brânză proaspătă de Liptau prima calitate,

in fie-care și

Miere de fagur,

Cărnăței ferbinți cu hrean,

Unt proaspăt (Theebutter) din Lăptăria Centrală.

Cărnuri afumate escelente,

se capătă pe lângă un serviciu cu atențiune la

E. R. FERNENGEL

in Strada Hirscher, podul Bătușilor Nr. 2.

1-10.1150.

Analizat de autorități medicale și aplicat în spitale cu mare succes ca medicament exterior

SPIRT
contra
REUMATISMULUI

vindecă iute și sigur
sodina, Rheuma, ischias și alte.

Efectul în unele cazuri este extra ordinar, că după o mișcare de întrebunțare, încețază durerile și la bôle învechite.

Dureri de dinți și cap
alină în 5 minute

Prețul unei sticle cu instrucțiunea folosirii 1 corónă, calitate mai tare cor. 2.40

Se capătă în toate farmaciile.

Cu posta cu rambursă seu după primirea prețului trimite producătorii

WIDDER GYULA,
farmacist în S.-A.-UJHELY.

Depou principal în Budapesta: în farmacia d-lui Josef v. Török Király-utca Nr. 12, și Egger's farmacia Nador VI. Váci-Körut 17. — In Brașov: la farmaciile d-lor Victor Roth, farmacia la „Ursu”, Franz Kelemen, Carl Schuster, Friedrich Stenner, Alexina Jekelius. — In Cohalm: farm. Victor Melas

Mășină de scrisori de recunoștință și mulțumire. Vindecări miraculoase.

Mijloc de casă folositor!
Marca legal înregistrată.

La mioro Familie se nu însesce. Vindecă sigur și curén

FLUIDUL ELSA

O descriere adevărată. Misterul unui om bătrân se trimite gratis, după primirea de 10 fil. porto.

De mult aș fi mort, dacă nu aș fi întrebunțat renumitul fluid Elsa. Acest fluid am să mulțumesc vi-șta. Scrisie Rácz Zsigm. Földes.

La friguri, junghiri, podagra, reuma, tuse, trónă, durere de stomach, disenterie, dureri de pept, cap, dinți, grătă, durere de ochi etc. etc. Prețul 12 sticle împreună cu instrucțiunea 5 corónă, 24 sticle 8 cor. 60 fil., 48 sticle 16 cor. Trimite franco cu rambursă seu după primirea prețului singur producătorii

EUGEN V. FELLER
farmacist la „Heiligen Dreifaltigkeit” în Stubica Nr. 135 (Comitatul Agram)

Fie-cărui sunt de recomandat

Pilulele-Rabarber ale lui **Feller**

cu marca „ELSA”. Au efect sigur și fără dureri de mistuire, cărcel, constipațiã, limbrici, anemie, gâlbinare etc.

1 Sul (6 cutii împreună cu inscripțiã, franco 4 cor. Depou principal în Budapesta la farmaciile: Török József, Király-u. 12., Zoltán Béla, N.-Korona-u. 23.

Mari efecte vindecătore!

CONSPECTUL
tuturor celor **50,000** câștiguri.
Cel mai mare câștig în cel mai favorabil cas
1.000,000 corónă.

Câștigurile speciale sunt împărțite cum urmează:

Corónă	
1 Prämio	600000
1	400000
1	200000
2	100000
1	90000
1	80000
1	70000
1	60000
2	40000
1	30000
5	25000
1	20000
7	15000
3	10000
31	5000
67	3000
3	2000
432	1000
763	500
1238	300
90	200
31700	170
3900	130
4900	100
50	80
3900	40
2900	40
50,000 câșt. și pr. în sumă de	13.160,000

INTINDE NOROCULUI MANA!
Mulți au fost favorisați de noroc cumpărând un los dela noi!

Loterie de classă reg. ung. privil. oferă cele mai bogate șanse de câștiguri. Se începe acumă diu nou. Din **100,000** losuri **50,000** se sorteză cu câștiguri in bani, așa-dér jumătate din losuri trebuie să câștige conform specificărei alăturate.

Nici o loterie din străinătate nu are câștiguri așa de mari, ca loteria de classă ung.

Cel mai mare câștig în cas favorabil
Un milion corónă.

In total vin **treispredece milioane 160,000** corónă la sortire.

Intręga întreprindere e pusă sub supaveghierea statului.

Preții original ai losurilor de classa I, e stabilit după plan:

pentru o optime (1/8) fl. —.75 seu cor. 150
" un pătrar (1/4) " 1.50 " " 3.—
" o jumătate (1/2) " 3.— " " 6.—
" un întreg (1) " 6.— " " 12.—

se trimet cu ramburs seu pe lângă trimiteria înainte a sumei. Liste oficiöse se expedeză după tragere. Planuri oficiöse gratis.

Ne rugăm ca comănde de losuri originale a se trimite direct la noi până în

15 Novembre a. c.

A. TÖRÖK & Co

casă de bancă
Budapesta, V. Waitznering 4a.

Filiale: } Muzeumring nr. 11.
} Elisabethring " 54.

Multe și forte mari câștiguri am solvit noi prea stimaților noștri clienți și anume **in timp scurt peste trei milioane de corónă.**

Scrisóre de comandă de tăiat.

Domnului **A. TÖRÖK & Co.** Budapest.

Binevoiti a trimite ..... Losuri originale classa I. a Loteriei de classă reg. ung. împreuna cu planul oficial.

Suma de fl. .... } a se na cu ramburs, ur- } (Ce nu convine
} mézã cu mandat postal. } se ștergeti).

Adresa acurată: .....

„Gazeta Transilvaniei”
cu numărul à 10 fil. se vinde
la librăria Nic. I. Ciurea și
la Eremias Nepoții.

„MERCUR”

Casă de bancă și de schimb, societate pe acții
in Budapesta,
numai IV, Váci-utca 37
(casa proprie).

La prima tragere a
VII. LOTERIE de classă r. ung.

in 15 și 16 Novembre

recomandăm avënd succes

numerele mai mari

intre **70,000** și **99.000** care le avem
la dispoziție spre alegere.

LOSURI:

intregi . 12 corónă | un pătrar . 3.— corónă
jumătăți . 6 „ | o optimă . 1.50 „

Aviso! Losurile renoite și suma câștigurilor se trimite franco.—

Comănde cu rambursă costă porto duplu, de aceea să se

1137

evite — Comănde să se facă cu mandat postal. 10